

TROLLGULD.

AV
E. WERNER

Översättning från tyskan

AV
GUNNAR ORNLUF

(3) (Forts. fr. föreg. nr.)

— Amen! Fy skäms, Max! sade major Hartmut och följde därpå efter vännen, som hade vänt sin bror rygg och gått in i huset.

Där stod nu Max och såg förbustad efter dem båda. Han kunde inte förstå, varför han skulle skämmas, men så småningom kom han till medvetande om, att han, som inte hade några illusioner längre och stod på höjden av modern askräkning, hade blivit behandlad och bannad som en skolpojke. Han var naturligtvis upprörd över, men han tänkte ändå inte på att resa sin väg. Västelsen i Heilsberg var nödvändig, för att han skulle kunna ställa sig i förgrunden hos den omtalade miljonärskan. Och därför måste han föga sig nödd och tvungen. Men det var verkligen på tiden att han blev fri från detta beröende av brodern, i högsta grad på tiden!

Under tiden gav major Hartmut i förstågan, där han hade hunnit upp sin vän, luft åt sina känslor på ett mycket eftertryckligt sätt.

— Max har ju blivit en riktigt trevlig ung man! Där har du för du skickade honom till Berlin, medan du själv stannade här och arbetade för honom och din mor. Pojken har ju lärt sig alla moderna släktord utan till och pladras som en skata. Förstår du han naturligtvis ingenting av allt det där. Men det tycks vara först i dag som du lärt känna honom i all hans prukt, annars hoppas jag du redan förut räddat honom från denna förändring.

Ernst ryckte på axlarna. Det bittra, föraktfulla uttrycket från nya lägen över hans drag, då han plöjtligt svarade:

— Max har alltid uttryckt sådana varit här, och då var han klok nog att lågna sig själv den nödgade hänsynen, så länge han behövde mig. Men nu tycks han anse mig överflödig.

— Ja, miljonen, som han ännu inte har, tycks ha stigit honom i huvudet, hälsade Hartmut. Det är synd, att den slungen är så vacker! En miljonärskan utmärker sig vanligen inte för stora andliga gåvor, och därför är det möjligt att han med sitt ansikte och genikomedien kan ha utsläkt och hans dumhet i övrigt blir förbisedd. För övrigt var du alldeles för beskedlig i din moraliska. Jag skulle ha tagit itu med honom på ett helt annat sätt. Och om han en gång kommer till mig och talar om "din

framtid, som du egentligen har gjort upp räkningen med", då Gud nåde honom!

Raimar skulle just svara, men då öppnades dörren och en gammal herre kom in så bråskande, att han knäppt gav sig tid att hälsat.

— Men Ernst, vad vill detta säga? utropade han förbaserat. Max är här, halva-staden vet det redan. Men jag får veta det först genom borgmästaren, han vet det genom doktorn, och hon har fått veta det av apotekaren, som såg Max fara förbi. Varför skickade du inte efter mig?

— Max kom sent i går afton och alldeles ovetat, sade Ernst. Han skulle i alla fall ha kommit till dig i dag, morbror Treumann.

Notarien Treumann, som redan befann sig i mitten av sextioåret, var en liten och rörlig man med grått hår och skarpa ögon, ännu ganska kraftig och livlig för sina år. Han vände sig nu till sin systersons vän, som han redan hade gjort bekantskap med.

— Ödmjuka tjänare, major! Nå, vad tycker ni om vårt Heilsberg? Intressant eller hur, ytterst intressant! Och det viktigaste har ni ännu inte sett. Ni måste komma till rådhuset, där ha vi en historisk samling, urkunder, vapen, tortyrredskap från häxprocesserna. Vi ha satt ihop en hel tortyrkammare, den måste ni se!

— Tack, men jag har ingen smak för tortyrkammare, sade majoren. — Om ni hade en historisk slotts- eller klosterkällare... med inehåll naturligtvis... då skulle jag tycka om det.

— Beklagat, men det ha vi inte, tillstod den gamle herren, men på "Gyllene Lejonet" kan ni också finna en god tår. Där ha vi i kväll sammanträd med den historiska föreningen. Du tar naturligtvis med dig din vän, Ernst.

— Du ursäktar oss väl, morbror, invände Ernst. Arnold har varit här blott sedan i förrgår, och därför skulle vi vilja...

— Vad nu, tänker du inte komma? avbröt honom morbrodern förbittrat. Två sammanträden har du redan försummat, men i dag kan vi väl tillgripa de rädda på äran av din närvaro. Visserligen intresserar du dig varken för det historiska eller för Heilsbergs över huvud taget. Då har Max mera hjärta för sitt hem. Han ni tänks också ha triumferande vänd mot majoren. Han har ställt ut sina Heilsbergstudier i konstföreläsningen i Berlin, hela världen har sett dem och tidningarna ha talat om dem. Ja, vår Max, det är en talang det! Han kommer att göra familjen heder och göra Heilsberg berömt genom sitt geni. Men var är han då?

— Familjegeniet sitter i trädgården, sade majoren. Vi ha redan ägnat honom tillbörlig beundran.

— Jasså, då går jag genast till honom. Alltså i kväll klockan sju på

Gyllene Lejonet! Sammanträd... föreläsning och därefter ett angenämt samkväm. Då skola vi hylla Max för hans Heilsbergstudier, det har jag redan avtalat med borgmästaren, allt är ordnat!

Därmed gav sig notarien iväg och gick ut i trädgården för att likaledes beundra familjegeniet. Hartmut såg förargat efter honom.

— Morbrodern har upptagit sin mors mantel, anmärkte han. Hon gick också helt och hållet upp i tillbedjan för sin snällrike Max.

— Ja, han står högt i gunst hos morbror, sade Ernst. Vad är det frågan om?

De sista orden voro riktade till kanslisten, som just nu kom ut från kansliet och med entonig röst anmälde:

— Herr notarie, Anton Lechner och Johan Obermaier äro här och vilja insäsa på en förklaring om Feldheim-akern... och från borgmästaren har det kommit besked om uttärning av betet på allmänningen... och kanslisten kommer apotekaren för sin arvssak.

— Det är bra, jag vet det redan, sade Raimar trött. På återseende Arnold!

Han gick in i sitt kansli och majoren gick upp för trappan, men därvid brummade han ursinnligt:

— Och det står han ut med dag efter dag! Bondäkrar och kreatursbeten på allmänningen, samt apotekar-... egentligen är det ett under, att Ernst inte har blivit tokgid vid allt det här. Jag skulle ha blivit det för länge sedan!

Under tiden sått notarien Raimar i sitt kansli och hörde på, hur Anton Lechner och Johan Obermaier vidlyftigt utlade för honom, att de nu ville ha förklaring angående Feldheimakern som de länge trivst om. Därvid rådde de emellertid på nytt i tvist och vrede samt voro nära att gå till handgripligheter. Därefter ordnades uttärningen av allmänningen, och slutligen inlämnades sig apotekaren, om vilkens arv staden redan talat i fyra veckor, högtidligt i svarta kläder och med ett för armarna för att låta juridiskt bekräfta några underskrifter med vilka den världssaknande tillrägseln skulle beviljas.

ANDRA KAPITLET.

Heilsberg var en Alderdomlig liden stad, som till och med kunde berömma sig av historiska minnen. Den hade under medeltiden ofta spelat en roll vid den i trakten bosatta adelns feld och stadskrinikan innehöll en trovärdig berättelse därom. De ännu bebehållna resterna av den forna vall-graven och dess torn, rådhuset och en del borgarhus härstamade ännu från denna tid och det närliggande Buraberget kunde uppvisa de förfall-

och storklek bäst kunna lösas av fackmän allt eftersom poolen börjar operera och utvecklas.

När t. ex. C. P. R. byggdes, var det nog många detaljer, och t. o. m. många mycket viktiga sådana, som företaget promotorer inte hade riktigt klart för sig hur de skulle kunna lösas. Många invände t. ex., att det på den tiden icke ännu finnes ett lokomotiv, som med säkerhet och under rimliga kostnader kunde draga ett tåg i 40' under zero från Lake Superior till "the foot of the hills". Andra påpekade de oerhörda kostnaderna för att bygga banan genom de oändliga bergstrakterna i B. C. — viktiga detaljer som C. P. R.-männen icke kunde framlägga en färdig lösning på.

De voro emellertid klara med sundheten i den ekonomiska förutsättningen, som låg till grund för ett sådant företag. Vad var då denna? Jo, i korthet: att utvecklingen av världens transportväsen har demonstrerat, att om en järnväg eller kanal drages fram genom en mycket stort och i naturliga resurser väl utrustat land, en sådan kommunikationsled alltid visat sig mycket förmånlig för landet och framför allt för dem, som kontrollerade densamma. Inom denna fundamentala sundhet trängdes alla tvivlande invändningar i skympanden.

På så sätt byggdes C. P. R., och det visade sig vara en mycket god sak för Canada och fram för allt för dem, som kontrollerade densamma.

Vari består då den princip, som utgör vetepools kommersiella möjlighet?

Helt enkelt däri, att vår industriella och kommersiella utveckling har ådagalagt, att när häst en varus produktion eller försäljning organiserats i stor skala och satts under centraliserad kontroll, har en sådan anordning visat sig mycket förmånlig för dem, som innefattat kontrollen. Inför detta faktum falla alla andra betänkligheter. Den, som vill opponera sig mot pool-idén, måste därför antingen visa, att så icke varit fallet eller också måste han visa, att giltiga skäl förefinns för att veten skulle vara ett undantag från den lagen.

Poolens socialaekonomiska betydelse i klasskampen.

I det samhällsleik, i vilket vi leva, försiggår en ständigt kamp om makten mellan de olika klasserna, av vilka detta samhälle består. Denna kamp framkallas av den ojämna ekonomiska och sociala fördelningen i samhället. Vem styr Canada? De flesta skola bevara denna fråga med att säga att Canada styres av ett folk genom allmän rösträtt valt parlament, som utövar den lagstiftande och beskattningsmakten, och som lägger den exekutiva makten i händerna på ett kabinet, som egentligen endast är ett utskott av det starkaste partiet eller partierna i Underhuset. Saken är emellertid inte så enkel som så — eller kanske det vore rättare att säga, att den är mycket enklare än så. Canada styres helt enkelt av maktiga kapitalistiska och industriella organisationer. En halv timmes intervju mellan en av presidenterna för Canadian Pacific Railway, eller The Bankers' Association eller The Manufacturers' Association med vår premiärminister har mera att göra med danandet av vårt lands framtida öden än tio års politiska kampanjer och val i Saskatchewan. Liknande förhållanden äga rum i andra länder, vanligtvis i ännu mera markerad grad. I Förenta Staterna äro de storkapitalistiska intressena absolut enväldiga. Den avlidne president Harding utnämndes för sitt höga ämbete av en handfull kapitalistiska magnater, samlade i ett hotellrum i Chicago under senaste republikanska nationalkonventet. Några ord från de franska järn- och kolbaronerna till deras lydiske verktyg, Poincaré, äro tillräckliga att sätta hela Europa i villervalla. För någon tid sedan ingingo de

i Köket

Då Ni rengör slottiga pannor och grytor ha litet Gillette's Pure Flake Lye i diskvatten. Det kommer att underlätta Edert arbete betydligt.

MADE IN CANADA

na murarna av ett gammalt grevslott.

För den otacksamma nutiden var visserligen detta glömt och obekant, ty Heilsberg låg avlägsnat från alla kommunikationsleder. Denna närma- staste järnvägsstation var flera mil från trakten, inte ens några sommarstugor. Landskapets bligsamma behag lockade inte frimlingarna och så kom det sig att staden kunde glädja sig åt en idyllisk ro och avskildhet, som sällan finner i kommunika-tionsnernas tidsålder.

Heilsbergarna voro visserligen inte beblända därmed utan upptäckte avskildheten som ett tecken till att den omtalade järnvägsstationen hade överflyttat dem för länge sedan. Där låg Stenfeldgruvorna och bruken alldeles i närheten, nästan utanför stadsportalen, och detta medförde oräkneliga fördelar. Det stora industriella företaget hade förmögen stamplat fram ur jorden och på få år uppnått en omfattning och en betydelse, för vilken andra behövde en halv människoålder.

Äkaren till verken var också i rik-tig tillflyktsort och en rik-tig försäkra hans företag framgång. Fe-

lix Ronald spelade en av de mest framstående rollerna i finansvärlden och gällde för en av de djärvaste, men också för en av de mest geniala av alla spekulanter. Han hade på otrolig kort tid svängt sig upp till rikedomens höjder. För endast tio år sedan intog han en beröende ställning i någon bankfirma men hade genom ett lyckosamt spel på börsen lagt grunden till en förmögenhet och därmed börjat företag, som snart togo ett stort omfång. Vad andra uppnådde först efter år av arbete, det vann han med ett enda djärvt vägspe- l på några månader. Det gamla ord-språket om våga och vinna bekräftades sig även här.

Ronald syntes i själva verket vara i besittning av hemligheten att fång-sla lyckan och framgångens vid sig. De förblevo honom trogna, hur stor insatsen än månade vara, och han in-lät sig ofta nog på ett mycket högt spel. Nu hade han blivit en makt, vars inflytande gjorde sig gällande icke blott på börsen utan även i pre-sen och till och med i regeringen och som under rastlös verksamhet ut-sträcktes till alla möjliga områden. Han förstod att kedia allt och alla vid sig samt att göra allting nyttigt för sina ändamål och behärska alla a många företag med en beundrans-värd energi.

Till Stenfeldverken kom han sällan. Den tekniska ledningen låg i händerna på hans förvaltare, affärer-na sköttes från Berlin, där chefen var bosatt. I varje fall bedrevs verksam-heten på det mest starotade sätt. Neustadt var egentligen blott en för-post till den stora Stenfeldkolonien, men de talrika tjänstemännen och samtliga arbetare höll till i staden och bodde till och med delvis där.

Neustadt hade fått järnväg och spelade en stor roll i provinzen. Det visste alla och envar och därom tala-de hela världen — om Heilsberg vliste man blott några kilometer av-stånd knappast mera än att den fanns till i världen. Och dock var Heils-berg "historiskt"!

Där fanns det mestadels blott bond-gårdar i omgivningen, och den enda herregården var Gernsbach, som låg en timmes väg från staden. Det till-hörde en änkeru, som bodde där till-sammans med sin lilla dotter, och den rymliga, en smula illräddiga herregården med den breda stenterassen och den stora, skuggiga parken var i själva verket ett mycket trevligt hem. Den tämligen omfångsrika egendomen som hörde till godset, var utaren-drad för en rätt betydlig summa. Fru von Malendorf ansågs allmänt om-öckad inte för rik så dock för ganska välbärgad.

Det var på morgonen en solig maj dag. På terrassen i herregården sut-to två damer vid frukostbordet. En-liten, vid pass själur flicka höll på att leka med en boll och sprang där-

tyiska industrimagnaterna ett avtal med Frankrike utan den tyska regeringens hörande, och det t. o. m. då franska trupper stod i fientligt syfte på tyskt område. För tio år sedan skulle ett dy-ligt uttärning av de tyska industrimagnaterna slutat med åtal och dom för högförräderi. Nu däremot väckte saken knappast nå- got uppseende.

Allt detta visar, hur oförmögen vår politiska demokrati har under kapitalismens sista skede blivit att tillvarata folkliga in-tressen. Om vi bildare vilja ha någonting att säga i vårt lands af-färer, måste vi blida en maktig ekonomisk sammanslutning. Vi måste blida en vetepool. En vetepool kommer icke blott direkt att höja priset på produkten av vår arbetskraft. Den kommer också indirekt, tack vare den kolossala ekonomiska makt, som blir inneboende i densamma, att bestämma vad våra järnvägsaxor skola vara, hur våra skatter skola påläggas, hur våra barn skola uppfostras.

En klass, som i vår tid står organiserad, får nöja sig med att bli nertrampad av de organiserade klasserna. När deflateringen sätte in efter kriget, hade vi först den välorganiserade kapitalist-klassen, som icke alls blev deflaterad — dess profiter växte tvärt om större än någonsin. Så hade vi arbetarklassen, som defla-terades i exakt proportion till dess organisationsstyrka. Väl or-ganiserade fick finga ringa eller ingen löneöversättning. Samre organiserade ganska avsevärd. Vårst gick det för farmaren, e-ekonomiskt organiserad. Hans arbetelön, d. v. s. priset på hans produkt, delades i tre delar, av vilka han endast fick behålla den ena.

Så organiserad som farmaren nu är, kan vem som helst sak-löst sätta sig ner på honom. Vår storförnämnda och industriella baroner uppgräsa sina profitförlag, och farmaren får betala fö-lerna. Reaktionära arbetareledare, som representera de starkt organiserade facken, alla sina kompromisser med sina arbets-givare, och den sämre organiserade arbetaren och kanske i ännu högre grad den helt och hållet organiserade farmaren får i sista hand likvidera dessa kompromisser.

I striden mellan kapital och arbete är industriarbetaren bäst lämpad att utgöra arbets shocktrupper. På denna kontinent har emellertid, delvis på grund av den ständiga immigrationen, men kanske ännu mera på grund av farmarens organisatoriska hjälplöshet, hela arbetarörelsen kommit ur lås. Liksom allt annat följer arbetarörelsen den väg, där det minsta motståndet mötes. Så länge våra reaktionära arbetareledare kunna kompromissa med den arbetsgivande kapitalisten tack vare farmarens beskedlighet att arbeta 8 timmar två gånger om dagen och tillhandahålla livs-förmödenheter för en sång, blir det aldrig riktigt fart i uppgörelse-kampen mellan kapital och arbete. En vetepool kommer att ändra detta. Den blir icke blott farmarens tunga artilleri i klass-kampen för hans egna direkta beskydd; den kommer också att accentuera denna och påskynda dagen för privatkapitalismens slutliga avskaffande, vilket i sista hand blir farmarens såväl som andra arbetande klassers enda permanenta räddning.

Canadas farmare ha i dag framför sig en stor plan — icke ett utopiskt påfund utan en plan, som vilar på sund ekonomisk basis, att tillvarata sina klassintressen. Ingen farmare borde underlåta att stödja en sådan plan. Jag för min del skattar inte mycket högt en man, som är antingen för rädd eller för envist att ingå i klasskamraternas led, då det gäller att höja deras och sin egen ekonomiska och sociala ställning till en högre nivå. Inom arbetarörelsen kallas en sådan man med rätta för en "scab". Låt om inte göra oss förtjusta av det namnet! Låt oss på in i poolen!

NU ÄR DEN VACKRASTE TIDEN FÖR EN RESA TILL SVERIGE

Hur härlig ter sig ej gamla Sverige i sommarskrud. Hur ofta gå ej våra tankar tillbaka till de vackra sjöarna med björkprydda stränder, eller till forsarnas brus och övriga minnen som aldrig förglömmas.

RES HEM NU. Träffa edra närmaste och kärate.

RES MED EN DIREKT LINJE, vilket giver er förmånen av all komfort.

De skandinaviska linjerna göra allt för att resan skall bli så trevlig och behaglig som möjligt för passagerarna. Att "känna sig hemma" från det ögonblick man stiger ombord till dess man landar, är deras motto.

Alla vidare upplysningar angående seglingar, pass etc., lämnas beredvilligt. Vi göra allt för att våra passagerare skola hava minsta möjliga besvär och trevligaste överresa.

P. M. DAHL'S STEAMSHIP AGENCY

325 LOGAN AVE.

WINNIPEG, MAN.

Agentur för alla Skandinaviska och Engelska linjer.

VAD ÄR

DET NYA GULDET?

HAR STALET'S STYRKA o ch GULDET'S UTSEENDE.

Dr. D. J. Mason

LÄKARE & KIRURG

Kontor och rum ovan Arrow Drug Store.

Telefon 81 Red Kenora, Ont.

DR. BRANDSON

LÄKARE

216 Medical Arts Bldg. Kontortidningar från 2 till 4 endast eftermiddagen. Telef. A7067

Dr. M. RADY

LÄKARE OCH KIRURG

Invärtes sjukdomar (X-Ray) 652½ MAIN STR.

(Mellan Logan och Henry Ave.) Kontortidningar: Telefon: 2-5 e. m. Kontoret—A4480 Bostaden—A6118

Dr. S. C. Peterson

SPECIALIST i Hud, Köns, Urin- och Veneriska sjukdomar, har flyttat från 401 till 506 McArthur Bldg. Överför Child's Restaurant. Kontortid: 10-1, 2-5 och 7-8. Telefon A4165. Svenska talas.

Dr. T. Glen. Hamilton

LÄKARE

210-212 Somerset Bldg. Winnipeg, Man.

JACKSON BROS.

Speleltt uppmärksammas postorder. Juvelerar- och Guldsmedsaffär. UR- och JUVELREPARATIONER. 9962 Jasper Ave, East Tel. 1747. Edmonton, Alta.

DIAMANTER

Tillskriv oss idag för vår nya pris-lista på diamantfröjor och andra juveläresvar. Vi sälja på små avbetalningar. UNITED JEWELLERY CO. 222 Portage Ave, Winnipeg, Man.

otympliga och räs lantjunkern, som den unga flickan efter övertalning av sina föräldrar hade givit sin hand, hade varit en mycket tyrannisk äkta man. Han hade förlästat tiden med att dricka och spela, och sedan den första förlästaten gått över, hade han, knappast bekymrat sig om sin hustru och sitt barn något vidare.

Den unga frun hade burit detta tågande och utan att klaga, men det hade ändå blivit en hemlighet för hennes släktingar, och minnet smärade henne ännu, de kunde man se på den smärtsamma ryckningen i hennes läppar. Även Edith såg det och sade ursäktande:

— Förlåt mig, jag ville inte säga dig. Men du är tjugufå år och du har man fortfarande rätt till att vara... — Skall jag ge min Lisbeth en styv-far, som inte har något hjärta för henne och för vilken hon kanske till och med är i vägen med sina anspråk på Gernsbach? frågade Wilma med pressad röst. För låtet pris i världen! Din far menar väl, det vet jag... han kommer sålunda först i övermorgen? (Forts.)

Köp era Anghälsbiljetter genom P. M. Dahl's Steamship Agency.